

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURASI
HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI
KURASHISH DEPARTAMENT

“RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT” *ILMIY JURNALI*

**“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY
XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR**

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI TO'PLAMI

**FUQAROLAR PLASTIK KARTALARI KIBRXAVFSIZLIGINI TA'MINLASH
TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH” (MY CARD MOBIL ILOVASI)**

2026-YIL 25 - FEVRAL

1-MAXSUS SON

Toshkent – 2026

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

*Elektron nashr. 760 sahifa.
2026-yil, fevral.*

Bosh muharrir:

Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Nasimov Rashid

Muharrir:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner:

Egamberdiyev Elyor

Tahrir hay'ati:

1. Mo'minov Bahodir (hay'at raisi)	12. Xamza Eshankulov (O'zbekiston)
2. Rashid Nasimov (hay'at raisi o'rinbosari)	13. Iles Xujayarov (O'zbekiston)
3. Marat Raxmatullayev (O'zbekiston)	14. Mexriddin Raximov (O'zbekiston)
4. Muxammadjon Musaev (O'zbekiston)	15. Murodjon Sultanov (O'zbekiston)
5. O'tkir Xamdamov (O'zbekiston)	16. Bekmurodov Ulug'bek (O'zbekiston)
6. Ali Xikmet (AQSh)	17. Alisher Qobilov (O'zbekiston)
7. Dmitriy Rodionov (Rossiya)	18. Iroda Abdullaeva (O'zbekiston)
8. Dilnoza Muhammadieva (O'zbekiston)	19. Burova Ekaterina (Rossiya)
9. Gayrat Ishanxodjaev (O'zbekiston)	20. Xodiyeva Gulmira (O'zbekiston)
10. Nodir Rahimov (O'zbekiston)	21. Sultonboyeva Munira (O'zbekiston)
11. Akmal Abdusalomov (J. Koreya)	

Jamoatchilik kengashi:

1. Gul Tokdemir (Turkiya)	8. Olga Dzyabenko (Ispaniya)
2. Umid Axmedov (Daniya)	9. Stefani Estlund (Lyuksemburg)
3. Marko Porta (Italiya)	10. Sanjar Iskandavor (O'zbekiston)
4. Xristo Beloov (Bolgariya)	11. Aydos Sarsembayev (Qirg'iziston)
5. Muxriddin Muhitdinov (J.Koreya)	12. Svetomir Vasilev (Bolgariya)
6. Boshtyan Brumen (Sloveniya)	13. Pap Solt (Vengriya)
7. Bibigul Koshoeva (Qirg'iziston)	

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIYA SOHASINING INNOVATSION RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	7
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Mamadyarovna Go'zal Norboyevna	
MOLIYAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI CHEKKA HUDUDLARDA IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	13
Eshov Mansur Po'latovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURA HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISH DEPARTAMENTI FAOLIYATI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI O'RNI.....	20
Babadjanov Atxam Axmadjanovich	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	26
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA XIZMATINING FISKAL FAOLIYATIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	32
Farxodov Farrux Furqatovich, Toshpo'lotova E'zoza Latifjonovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI QISQARTIRISH YO'LLARI	38
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA TO'LOVLARINI UNDIRISHNI RAQAMLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI	43
Pardayev To'liq Nasirovich	
QARZ MUNOSABATLARINI RAQAMLASHTIRISH: IQTISODIY VA HUQUQIY MUNOSABATLARDAGI AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	47
Quramboev Jamshid Rashid o'g'li	
EVALUATING THE EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN USING A MULTIPLE LINEAR REGRESSION MODEL.....	50
Rakhimberdiev Kuvonchbek Bakhtiyorovich	
TASHQI SAVDO OPERATSIYALARIDA DEBITOR QARZDORLIKLARNI BOSHQARISHNING RAQAMLI MODEL VA RISK- MONITORING TIZIMI	56
Tashmuxamedov Dilmurod Mirabzalovich	
WAYS TO REDUCE THE RISK OF DIGITAL ATTACKS IN BANKING AND GOVERNMENT FINANCIAL SYSTEMS.....	62
M.N. Umarova	
MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH KICHIK BIZNES IQTISODIY XAVFSIZLIGINI MUSTAHKAMLASH OMILI SIFATIDA	69
Abduxakimov Eldor Djaloliddinovich	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY MASALALARI.....	76
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich	
MAHALLIY GILAM ISHLAB CHIQUVCHI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKDA TAHDIDLARNI KAMAYTIRISH YO'LLARI.....	81
Arziyeva Sevinch Shomurot qizi	
TASHQI SAVDODA XATARLARNI KAMAYTIRISHDA SAVDONI MOLIYALASHTIRISH VOSITALARIDAN FOYDALANISH.....	85
Babadjanov Shuhrat Atxamovich	
KORXONALAR IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING KONTSEPTUAL VA METODOLOGIK ASOSLARI.....	92
Jamoliddinov Jobirbek Bohodir o'g'li	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHATLARI	97
Karimov Alibek Valiyevich	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQUVCHI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING TA'SIRINI BAHOLASH VA UNI BARTARAF ETISH MEXANIZMI.....	102
Каупназарова Gulshad Xojamuratovna	
КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В МАЛОМ БИЗНЕСЕ С ПОМОЩЬЮ SWOT-АНАЛИЗА.....	108
Набиев Бехзод Шавкатович	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH HAMDA QO'LLAB-QUVVATLASHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI.....	114
Tashmuxamedova Yayra Atxamovna, Teshayev Sayimbek	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	120
Toxirova Mushtariybegim Yashnarjon qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH STRATEGIYASI	124

Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Umarova Nargiza Xoldarovna

РАЗРАБОТКА ЭФФЕКТИВНОЙ СТРАТЕГИИ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТЕКСТИЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ.....134

Турсунов Бобир Ортикмирзаевич

KIMYO SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH
SAMARADORLIGINI OSHIRISH141

Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li

MAMLUKAT QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI MOLIVAVIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNING
EKONOMETRIK TAHLILI147

Umarova Nargiza Xoldarovna

YENGIL SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....154

Sadriddinova Nigora

RAQAMLI MOLIVAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI TUMANLAR O'RTASIDAGI IJTIMOY FARQNI KAMAYTIRISH MODELI....
162

Xakimov Ziyodulla Ahmadovich, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o'g'li

O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O'RNI170

Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH: O'ZBEKISTON
BOJXONA ORGANLARI TAJRIBASI176

Makkmov Z.X., Soatov S.S.

RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI XALQARO SAVDODA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH MUAMMOLARI VA ULARNI
BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI182

Muxtorov Boburmizro Bahodir o'g'li

RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARI VA ELEKTRON HISOB-KITOBLARNING YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI KAMAYTIRISH
MEKANIZMLARI188

Norsafarov Bunyodshoh Muhiddinzoda

PROSPECTIVE INDICATORS FOR MANAGING THE LEGALIZATION OF THE INFORMAL SECTOR AND INFORMAL EMPLOYMENT
IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN192

Qoraboyev Nuriddin Pardaboy o'g'li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMINI QISQARTIRISHDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN AHOLIGA KO'RSATILAYOTGAN BANK
XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING RAQAMLI YO'NALISHLARI196

To'patillayeva Gulnoza Sirojiddin qizi

BIG DATA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA SOLIQ RISKLARINI ANIQLASH VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH
IMKONIYATLARI.....201

Yakubova Nargiza Tursunbayevna, Maxmudov Jasurbek Ulug'bek o'g'li

SOLIQLAR YOKI BOSHQA MAJBURIY TO'LOVLARNI TO'LASHDAN BO'YIN TOVLASH JINOYATI VA UNING MAMLUKAT
IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI208

Axmedov Zafar Bozorboyevich

DAVLATLARNING IQTISODIY JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHDAGI XALQARO HAMKORLIGI: XALQARO TASHKILOTLAR,
FATF STANDARTLARI VA AMALIY MEKANIZMLAR213

Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

IQTISODIY JINOYATLARNI ANIQLASH VA ULARGA QARSHI KURASHISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING O'RNI ..221

Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI226

Azlarova Mushtariybegim Abror qizi

RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARI XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA DAVLAT INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARINING ROLI.....232

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Azlarova Aziza Axrorovna

MOLIVAVIY SAVODXONLIK TUSHUNCHASI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI.....238

Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi, Sattorova Nasiba G'anijon qizi

AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH BO'YICHA XORIJIY ILMIY YONDASHUVLAR
TAHLILI244

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Muzaffarova Dilbar Mamlatif qizi

MAHALLIY OLIMLAR TADQIQOTLARIDA MOLIVAVIY SAVODXONLIK VA BANK XIZMATLARI MASALALARI251

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi

BANK PLASTIK KARTALARI VA SHAXSIY HISOB RAQAMLARINI NAZORAT QILISH TIZIMINING
NAZARIY ASOSLARI.....258

Azlarova Aziza Axrorovna, Sattorova Nasiba G'anijon qizi

AUTENTIFIKATSIYA SXEMALARINI TAHLIL QILISH VA ULARNING AFZALLIKLARI HAMDA KAMCHILIKLARI.....265

Ahmedova Nilufar Shukratovna, Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna

PLASTIK KARTALAR XAVFSIZLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI MAVJUD KIBRXAVFSIZLIK TAHVIDDLARI TAHLILI	272
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLARDA PLASTIK KARTALAR VA RAQAMLI TO'LOVLAR XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH TAJRIBALARI: FINTECH PLATFORMALARINING QIYOSIY TAHLILI VA MYCARD MOBIL ILOVASINI TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA TAVSIYALAR	278
Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Mashrapova Sabina Turobjonovna AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA IJTIMOY TARMOQLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA INDIKATORLARI	285
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI	292
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	298
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ УЗБЕКИСТАНА.....	305
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна MOLIVAVIY INKLIZIYADA KIBRXAVFSIZLIKNING O'RNI VA UNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: BANK MOBIL ILOVALARI MISOLIDA.....	313
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi MOLIVAVIY XIZMATLARDAN FOYDALANISHDA SOLIQ SAVODXONLIGINING O'RNI	318
Irgashev Anvar Farxodovich RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALTERNATIV KREDIT SKORING TIZIMLARINING AHAMIYATI	322
Lazizbek Ravshanov Baxtiyor o'g'li THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS	325
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli O'ZBEKISTON KORXONALARIDA BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH AMALIYOTINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	328
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi THE ROLE OF RITUALS IN ATTRACTING TOURISTS.....	331
Freshta Qayoumi O'ZBEKISTONDA REKREATIONS TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O'ZIGA XOS JIHATLARI	333
Po'latova Mavluda Sanjar qizi O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARMOQLAR KESIMIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	336
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIDAN O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AMALIYOTIDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI VA RIVOJLANISH MUAMMOLARI	340
Valijonov X.A. IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIIYALASH SHAROITIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDAGI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGI MASALALARI	344
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich KIMYO SANOATI KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNI OSHIRISHNING MAKRO DARAJADAGI TAHLILI.....	347
Suyarov Shahzod Salim o'g'li INVESTITSIYON MUHITNI SAMARALI BOSHQARISHDA INNOVATSION OMIL TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	350
To'rayev Jasurali To'rayevich SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING IQTISODIY MEKANIZMI: DH-ROI-EM MODEL ASOSIDA.....	353
Omonov Olim Murodullaevich РИСКИ ЛИКВИДНОСТИ ПРИ ОБЕСПЕЧЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ.....	355

Садыков Азиз Миршарапович

THE ROLE OF TECHNOLOGY IN RESTAURANTS AND ENHANCING OFFERINGS FOR TOURISTS.....358

Freshta Qayoumi

INVESTITSIYA FAOLLIIGI MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIK OMILI SIFATIDA360

Islamov Anvar Ashirqulovi

ASSESSING DIGITAL MATURITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS:
AN INTEGRATED FRAMEWORK APPROACH363

Berdiyev Temurbek Makhmudullo ugli

SANOAT TARMOG'INI IQTISODIY RIVOJLANTIRISH VA UNDAN SAMARALI
FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI363

Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li

CHANGES IN TEXTILE INDUSTRY OUTPUT AND THE FACTORS INFLUENCING IT367

Xushvaqto'v Shuhrat Abduraufovich

TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY HISOBOTI AUDITINING NAZARIYMETODOLOGIK ASOSLARI371

Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li

O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARI AUDITINING HUQUQIY-ME'YORIY
ASOSLARI VA HOZIRGI HOLATI373

Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li

KAM XARAJATLI TASHUVCHILAR MODELINING MOHIYATI376

Suyunov Alisher

O'ZBEKISTONDA EKOLOGIK MEHMONXONALAR FAOLIYATINING
SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA HORIJYIY TAJRIBANI QO'LLANILISHI379

Abidova Dilfuza Igamberdievna

ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ТУРИЗМЕ КАК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦИИ
СПРОСА И ПРЕДЛОЖЕНИЯ382

Абидова Дилфуза Игамбердиевна

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARINING
RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH385

M. M. Abdurahmanova

ERKIN IQTISODIY ZONA ISHTIROKCHILARIGA BERILGAN SOLIQ IMTIYOZLARI389

Davlayev G'olib Ashurovich

KIMYO SANOATI KORXONALARIDA YASHIL TRANSFORMATSIYA VA
RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI392

Xaydarova Kamola Axinjanovna

ERKIN IQTISODIY ZONALARDA FAOLIYAT YURITUVCHI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI
ZAMONAVIY INFRATUZILMA BILAN TA'MINLASHNING HUQUQIY VA IQTISODIY
MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH395

Davlayev G'olib Ashurovich

O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY
TENDENSIYALARI VA INSTITUTSIONAL ISLOHOTLAR398

Asadova Maftuna Sa'dullayevna

YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT
SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI401

Xolikov S.X.

YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT
SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI404

S.X. Xolikov

DAROMADLAR VA XARAJATLARNI BOSHQARISH KONSEPSIYALARI VA
ZAMONAVIY YONDASHUVLAR408

Aymuxammedova Amina Kakajanovna

QISHLOQ XO'JALIGI AGROTEKNOLOGIYALARINI MOLIYALASHTIRISH
AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH411

Jolibekov Vladimir Baxtiyarovich

TOWARDS A GREEN ECONOMY IN UZBEKISTAN: REGIONAL
DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL CHALLENGES413

Khakimdjanova Surayyo Khabibullayevna

TOWARD RESPONSIBLE HYDROCARBON DEVELOPMENT:
SUSTAINABILITY AND ENVIRONMENTAL ACCOUNTABILITY417

Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi

MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING INSTITUTIONAL MEKANIZMLARI	420
Islamov Anvar Ashirqulovich O'ZBEKISTON SANOAT TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA IQTISODIY KO'RSATKICHLARI DINAMIKASI.....	423
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li TIJORAT BANKLARINING ONLAYN XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	427
Jumaniyozova M. Y. HAVO TRANSPORTIDA YUK TASHISH BOZORIDA KICHIK TADBIRKORLIKNING TASHKILIY-HUQUQIY SHAKLLARI: GSA/ GSSA AGENTLIK HAMDA EKSPEDITORLIK MODELLARI TAHLILI	430
Anvarova Dilfuza Abdusattor qizi RAQAMLI PLATFORMALAR VA IJTIMOY MEDIA TARMOQLARINING TURIZM SOHASIDA ISTE'MOLCHI XATTI HARAKATLARIGA TA'SIR MEKANIZMLARI	435
Jumayev Bobomurod Nurmaxmat o'g'li O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ELEKTRON XIZMATLARNING ISTIQBOLLARI VA TAHLILI	438
Otaboyev Nodirbek Oybek o'g'li QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA EKOLOGIK AKTIVLAR VA INVESTITSİYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	441
Mirzaev Komiljon Abdullajonovich BIOLOGIK AKTIVLARNI HAQQONIY QIYMATDA BAHOLASHNING KO'P OMILLI MODEL VA ULARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH MASALALARI	444
Axmetova S. S. YASHIRIN IQTISODIYOTNING VUJUDGA KELISH OMILLARI VA SABABLARINING NAZARIY ASOSLARI	448
Raxmonov Azizjon Sadullayevich BOJXONA IMTIYOZLARI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARIVA XALQARO TAJRIBASI.....	455
Latipov Jahongir Shavkatovich QURILISH SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARINING TARKIBI VA ULARGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	459
Asadova Maftuna Sa'dullayevna MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARI IQTISODIY TIZIMLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING DINAMIKASI VA USTUVOR YO'NALISHLARI	463
Karimov Odiljon Boqiyevich SOLIQ NAZORATINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	466
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHNING STRATEGIK TENDENSIYALARI	468
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna TIJORAT BANKLARIDA DEPOZIT SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHNING KONSEPTUAL YONDASHUVLARI	471
Abduganiyev Shoxruxbek Shavkatbek o'g'li RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XUSUSIY TIBBIYOT TASHKILOTLARIDA XARAJATLAR BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH	476
Primkulova Zilola Abrorovna RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY XIZMATLAR XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH.....	480
Shamsikulova Moxina bonu Furkatovna MIGRATSIYA JARAYONLARINI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	483
Yoqubjon Toxirov FORSAYT TEXNOLOGIYASI ORQALI TA'LIM MUASSASASI RAHBAR XODIMLARINING MA'NAVIY QIYOFASINI SHAKLLANTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	487

Nuriyeva Umida Buribayevna

PROJECT-BASED ORGANIZATIONS UCHUN KOMPETENSIYAGA ASOSLANGAN
KADRLAR SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH491

Qarshiboyev Jasur Fazliddin o‘g‘li

SUG‘URTA SHARTNOMASINING HAYOTIY SIKLI BO‘YICHA XARAJATLARNI
GURUHLASH MASALALARI494

Murodov Habibullo Qodir o‘g‘li

TIJORAT BANKLARI RESURLARI TARKIBIDA AHOLI OMONATLARI
ULUSHINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI498

Melikov Otabek Maxmadaminovich

“MUVAFFAQIYATLI HARAKATLAR” (SUCCESSFUL EFFORTS) USULI ASOSIDA
GEOLOGIYAQIDIRUV XARAJATLARINI KAPITALLASHTIRISH
MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH500

Rizayev Nurbek Qodirovich

Izbasarov Bahodir Ergashevich

BIZNESDA RISKLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI.....504

Abdukirimova Muslima Abduaziz qizi

AHOLINI IJTIMOIIY HIMOYA QILISH IJTIMOIIY INSTITUTINING
MOHIYATI, ROLI VA AHAMIYATI507

Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna

MAXSUS IQTISODIY VA SANOAT ZONALARIDA KO‘P TARMOQLI KORXONALAR
FAOLIYATINI BOSHQARISHDA ILG‘OR XORIJIY TAJRIBALAR
VA MODELLARDAN FOYDALANISH510

Xusanova Malohat Mingnorovna

XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION FAOLIYATNING NAZARIY
MODELI VA ILMIY YONDASHUVLARI.....513

Abikayumov Bekzod Turdiniyozovich

TEMIR YO‘L TRANSPORTIDA BOJXONA NAZORATI VA RASMIYLASHTIRUVINI
RAQAMLASHTIRISH: ERISHILGAN NATIJALAR, STATISTIK TAHLIL VA
USTUVOR YO‘NALISHLAR517

Berdiyev Abbos

THE RELATIONSHIP BETWEEN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT
PRACTICES AND ACADEMIC STAFF WORK EFFICIENCY522

Sultonboyeva Munira Bahodirovna

Sultanova Kamila Muktorali kizi

FEATURES OF INVESTMENT BEHAVIOUR IN THE CONTEXT
OF FINTECH DEVELOPMENT527

Karimova Nurjakhon Olim kizi

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI
SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSIYALARNING ROLI.....532

Amirov Otabek Xudoyberdi o‘g‘li

TEMIR YO‘L TRANSPORTINING SAMARALI RIVOJLANISHINI TA’MINLASH
BO‘YICHA XORIJIY TAJRIBA.....535

Mannonov Shoxruhmirza Abdurashid o‘g‘li

AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI SOHASI MOLIVAVIY NATIJALAR
AUDITIDA RAQAMLI VOSITALAR VA IQTISODIY-MATEMATIK MODELLASHTIRISH.....539

Bekchanov Faxriddin Atabekovich

МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ЭКСПОРТНОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....543

Караматдинова Айсауле Парахатовна

MINTAQALARDA GENERATIV SUN‘IY INTELLEKT INFRATUZILMASINI
RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI.....546

Saidov Jaloladdin Allaberganovich

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA INTERNETMARKETING
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH550

Pirmatov Oybek Shovkat o‘g‘li

KORXONALARNING INVESTITSION LOYIHALARNI MOLIVALASHTIRISH
MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH554

Almanov Xurshid Ismoilovich

SANOAT KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	557
Choriyev Tolib A'zamovich	
ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПЛАТФОРМ НА ПОВЕДЕНЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ИНВЕСТИТОРОВ ФОНДОВОГО РЫНКА	563
Каримова Нуржахон Олим кизи	
HUDUDLARNING INVESTITION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MINTAQAVIY RIVOJLANISHNI QO'LLABQUVVATLASHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	568
Ismoilov Azizbek Rustamjon o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOATINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	572
Isoqova Aziza Alisher qizi	
O'ZBEKISTONDA TIBBIY TA'LIMNI RAQAMLASHTIRISHDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	576
Nazarov Baxrom Mustafayevich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOATINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	579
Isoqova Aziza Alisher qizi	
KAPITAL BOZORI ORQALI TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	582
Otabek Oltiboyev	
EKSPORT FAOLIYATIDA VALYUTA NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH: KONSIGNATIYA, DEBITOR QARZDORLIK VA RAQAMLASHTIRISH.....	585
Israilov Avazbek Rustam o'g'li	
НОВЫЙ ЭТАП ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ РЕФОРМЫ И ТРАНСФОРМАЦИЯ РЫНКА КАПИТАЛА.....	589
Камола Назарова	
XALQARO UNIVERSITET MENEJMENTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MA'LUMOTLARGA ASOSLANGAN BOSHQARUV.....	593
Tursunmuratov Sherzod Turdimuratovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA IQTISODIY RISKLARNI BOSHQARISH.....	595
Nurullayeva Mexribon Muratovna	
OLIV TA'LIM TASHKILOTLARINING MILLIY VA XALQARO REYTING INDIKATORLARI MUVOFIQLIGI: BOSHQARUV TAHLILI.....	598
Mamajonova Muxlisaxon Muzaffar qizi	
ФИНАНСОВАЯ ПРОЗРАЧНОСТЬ ТЕКСТИЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК УСЛОВИЕ ДОСТУПА К БАНКОВСКОМУ КРЕДИТОВАНИЮ.....	603
Дадабоева Муштари Хамидиллаевна	
O'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH: MAVJUD HOLAT, MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	606
Saidakbarova Ziyoda Doniyor qizi	
TOMORQA XO'JALIGI FAOLIYATIDAN KELADIGAN DAROMADLARNI IQTISODIY PROGNOZLASH.....	611
Ulugbek Nurullaev	
AGROKLASTERLARNING YER RESURLARI VA ULARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	617
Berdiyev Abdumalik Hakimovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURS SALOHİYATINI SHAKLLANTIRISH VA UNDAN OPTIMAL FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI	622
Shixiyev Raxim Muxammedovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ASALARICHILIK TARMOG'INI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING INNOVATION YO'NALISHLARI.....	627
Farmanov Jonibek Ziyadullaevich	
ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ИННОВАЦИЙ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ УЗБЕКИСТАНА.....	631
Шомуродов Равшан Турсункулович	
Йўлдошходжаев Сарвар Бахромхожаевич	

MINTAQAVIY INTEGRATSIYA JARAYONLARI: YEVROOSIYO IQTISODIY ITTIFOQI (YEOII) IQTISODIY BARQARORLIGI VA O'ZBEKISTON TASHQI IQTISODIY MANFAATLARI MUTANOSIBLIGI	635
Arzikulov Muhammad Ali	
Toshpulatova Laylo	
INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISHDA MOLIYA-KREDIT DASTAKLARI VA VOSITALARINING O'RNI	639
I. Madaminov	
YER BOZORI INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	643
Ubaydov Mirshod Ismailovich	
RAQAMLI INFRATUZILMADA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA KONTENT TAQSIMLASH TIZIMLARINI BOSHQARISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	647
Xujamatova Shaxlo Abdusalom qizi	
HUDUDLARNING INVESTITSIONINNOVATSION RIVOJLANISH DARAJASINI KO'P O'LCHOVLI TAKSONOMIK BAHOLASH USLUBIYOTI	652
Xatamova Manzura Ochildiyevna	
SOLIQ NIZOLARINI HAL ETISHDA MUQOBIL NIZOLARNI BARTARAF ETISH USULLARINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	659
Solihova Xumora Xasan qizi	
AHOLI DAROMADLARINING IQTISODIY MAZMUNIGA BO'LGAN QARASHLAR EVOLYUTSIYASI.....	663
Abidova Shahnaza Abduvaliyevna	
QISHLOQ XO'JALIGIGA JALB QILINAYOTGAN INVESTITSİYALARNI KOBBI-DUGLAS MODELI ORQALI TAHLIL QILISHDA COCHRANE-ORCUTT PROTSEDURASINI QO'LLASH.....	667
Badalov Jamshid Jamolovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KORXONALAR ELEKTRON SAVDOSINI BOSHQARISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	672
Tuychiyev Shavkatjon Shokirali o'g'li	
MOLIYAVIY BARQARORLIK VA FUNKSIONAL SAMARADORLIK UZILISHI	676
Kurambayev Alisher Saburbayevich	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA "UNBUNDLING" SHAROITIDA INFRASTRUKTURADAN FOYDALANISH TARIFLARINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIYMETODOLOGIK VA NAZARIY ASOSLARI	679
Samandarov Doniyorbek Odilbekovich	
Rizakulov Sherzod Shermuratovich	
TASHABBUSLI BUDJET MEXANIZMI ORQALI HUDUDIY INFRATUZILMA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	684
Mirzayev Xursanmurod Egamberdiyevich	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH IQTISODIY SAMARADORLIGINING NAZARIY ASOSI.....	687
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
EFFECT OF MANDATORY IFRS ADOPTION ON EQUITY GROWTH OF UZBEK PUBLIC INTEREST ENTITIES (PIEs)	691
Mokhirjon Shavkatov Omon ugli	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA EKSPORT SALOHİYATINI BELGILOVCHI OMILLAR.....	694
Nurullayeva Mexribon Muratovna	
KREDIT SKORING TIZIMLARIDA SUN'IY INTELLEKT VA MASHINAVIY O'QITISH TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	698
Nabiyeva Feruza Odilovna	
INKLYUZIV RAQAMLI TA'LIM PLATFORMASI SAMARADORLIGINI EKSPERT BAHOLASH VA GEOMETRIK INTEGRAL INDEKS ASOSIDA TAHLIL QILISH.....	702
Xolmonov Shodiyor Karshiboyevich	
RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA YASHIRIN IQTISODIYOTNI BAHOLASH METODLARINING QIYOSIY TAHLILI	704
Afenov Nursulton Nugmatillayevich	
OZIQ-OVQAT LOGISTIKASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH	708
Mavlanov Sobirjon Pardabayevich	
CHAKANA BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI:	

UY XO'JALIKLARINI KREDITLASH MISOLIDA	710
Axmedov Sardorbek Abdulkarim o'g'li	
INKLYUZIV TA'LIM RESURLARINING HUDUDYI DISPERSIYASI: MAKTAB MENEJMENTINI KLASSTERLASH ZARURATINING EMPIRIK ASOSLARI	714
Rajapova Guldona Usman qizi	
ASSESSING ENTERPRISE DIGITAL MATURITY AND IMPROVING THE MECHANISMS FOR STRENGTHENING COMPETITIVENESS	716
Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
QAYTA ISHLASH SANOATI KORXONALARIGA TATBIQ ETILGAN YANGI ILMIY TADQIQOTLARNING TAHLILI.....	720
Yusufova Laylo G'ayrat qizi	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINING O'SISH TENDENSIYALARI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI AHAMIYATI	725
Babadjanova Nozima Abdullayevna	
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
O'ZBEKISTONDA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH VA AHOLI FAROVONLIGINI MUSTAHKAMLASHDA OILAVIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHIDAGI DAVLAT DASTURLARINING TUTGAN O'RNI.....	727
Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li	
XODIMLARNI RAG'BATLANTIRISH TIZIMINI MA'LUMOTLARGA ASOSLANGAN YONDASHUV ORQALI TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	733
Masharipov Jasur Rozmedovich	
ONLAYN SHARHLARNING TURISTLARNING MEHMONXONA TANLOVIGA TA'SIRI VA RAQAMLI REPUTATSIYANI BOSHQARISH IMKONIYATLARI	735
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	
TADBIRKORLIKNI DAVLAT TOMONIDAN MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH AMALIYOTI.....	738
Sh. Bayramova	
TO'QIMACHILIK KORXONALARINING SI-INTEGRATSIYA DARAJASINI BAHOLOVCHI AI-TII KOMPOZIT INDEKSI	741
Madrahimova Onajon Javlon qizi	
SOLIQ STAVKALARINI PASAYTIRISH VA SOLIQ MA'MURCHILIGINI RAQAMLASHTIRISHNING NATIJALARI.....	743
Ashirbayev Odilbek Aminbayevich	
ПРОДОВОЛЬСТВЕННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И АНАЛИЗ СИСТЕМЫ СТРАХОВАНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КУЛЬТУР В КАРАКАЛПАКСТАНЕ.....	746
Нуруллаева Гулнара Коптлеуовна	
RAQAMLI BANK XIZMATLARINING TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIGIGA TA'SIRI	749
Nazirov Ibrohimjon Sodiqjon o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA PROGNOZLASH MEKANIZMLARINI JORIY QILISH	752
Qurbonov Ilhom Jumaqulovich	
COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CONCEPT OF LABOUR IN ENGLISH AND UZBEK PROVERBS	760
Khakimboeva Muslima Ilkhomjon qizi	
SANOAT KORXONALARIDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH ASOSIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH ISTIQBOLLARI.....	765
Axmedov Sheramat Umurxojayevich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	769
Parpiyeva Ra'no Abdurasulovna	
FERTIL YOSHDAAGI AYOLLAR SALOMATLIGINI BOSHQARISHNING JAHON TAJIRIBASI VA O'ZBEKISTON UCHUN ISTIQBOLLAR	772
Kayumova Otiqaxon Odiljon qizi	
HUDUDLARARO RIVOJLANISH NOMUTANOSIBLIGINI QISQARTIRISHDA KAPITAL QO'YILMALAR SAMARADORLIGINI HUDUDYI MEZONLAR ASOSIDA BAHOLASH.....	775
Ismailov Azizbek Ruzimaxmatovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA INNOVATSION BOSHQARUV MODELLARINI	

MILLIY SHAROITGA MOSLASHTIRISH YO’NALISHLARI.....	780
Fayzullayev Jonibek Mambetsaliy o’g’li	
GLOBAL SHAROITDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA TRENINGLAR ORQALI GIDLARNING MADANIY-KOMMUNIKATSIYAVIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI	784
Xudayberganov D.T.	
Otabayeva S.M.	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNING MEZONLARI VA ULARGA TA’SIR ETUVCHI DAVLAT MOLIYA SIYOSATINING O’ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	787
Sayfitdinov Xasanboy Dilshodovich	
IQTISODIY YO’NALISHLARDA MASOFAVIY TA’LIMNI IKKI DARAJALI DIAGNOSTIKA QILISH: TIZIM KO’RSATKICHLARI VA TALABALAR TAYYORGARLIGI.....	791
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
DEBITORLIK QARZLARINING REAL QIYMATINI BAHOLASH ASOSIDA FERMER XO’JALIKLARIDA TO’LOV INTIZOMINI MUSTAHKAMLASH	797
Rashidov Baxadir Yusupovich	
UMUMIY O’RTA TA’LIM TIZIMINI MOLIYALASHTIRISH MASALALARI	800
Tulyaganov Olim Rustamovich	
ЦИФРОВЫЕ ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО БИЗНЕСА	804
Тониянц Андроник Георгиевич	
LOGISTIKA TARMOQLARIDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONLARINING HUDUDLAR KESIMIDAGI STATISTIK TAHLILI	807
Kucharova Shaxlo Sobir qizi	
ZAMONAVIY MOLIYAVIY MONITORING TEXNOLOGIYALARI VA ULARNING BANK XAVFSIZLIGIDAGI O’RNI.....	812
Abdiyev Shaxboz Sayitmurodovich	
SURXONDARYO VILOYATIDA TRANSPORT XIZMATLARI HAJMIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNI EKONOMETRIK BAHOLASH	817
Aymatov Sirojiddin To’raqul o’g’li	
MILLIY IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA BIZNES MODELLARNING O’RNI.....	822
Jo’rayev J.B.	
YEVROPADA SUG’URTALASHNING HUQUQIY ASOSLARI: PEICL TAMOYILLARI VA SUG’URTA SHARTNOMALARINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH MEKANIZMLARI.....	825
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
O’ZBEKISTONDA KREDIT RISKLARINI SUG’URTALASHNING HUQUQIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	829
Xo’jamov Mirsodiq Abdullayevich	
ФОРМИРОВАНИЕ КАДРОВОГО РЕЗЕРВА КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО КАДРОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ МЕДИЦИНСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ УЗБЕКИСТАНА	832
Ходжаева Шахзодагон Дилшодхужаевна	
МОДЕЛЬ АВВММ КАК ОСНОВА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВОГО МЕХАНИЗМА ПРИВЛЕЧЕНИЯ АБИТУРИЕНТОВ.....	835
Умаров Шухрат Баходир угли	
O’ZBEKISTON TO’QIMACHILIK SANOATIDA INNOVATSION FAOLIYAT NATIJADORLIGINI TARKIBIY SILJISHLAR VA ZANJIRLI ALMASHTIRISH USULI ASOSIDA OMILLI TAHLIL QILISH	838
Abdurahmanova Feruza Nusratovna	
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ	841
Худаярова Мехрангиз Мурадовна	
REAL VAQT REJIMIDA MA’LUMOTLARNI YIG’ISH TIZIMLARINING KORXONA IQTISODIY KO’RSATKICHLARIGA TA’SIRI	844
Xurramov Ruslan Erkin o’g’li	
AHOLI JON BOSHIGA DAROMADLARNI ARIMA MODEL ASOSIDA	

PROGNOZLASHTIRISH: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	847
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
BANKLARNING KREDIT SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	850
Djumaniyazov Ikram Karimbayevich	
O'ZBEKISTONDA ISLOM BANKI XIZMATLARINI JORIY ETISHNI HUQUQIY TARTIBGA SOLISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI VA UNING MINTAQAVIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI.....	853
Yo'ldoshov Xursandbek Xakimboy o'g'li	
TA'LIM TURIZMINING TUSHUNCHASI VA UNING IQTISODIY MOHIYATI	857
Zulxaynarov Samandar Ravshan o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING O'Z KAPITALINI SHAKLLANTIRISH VA KO'PAYTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	861
Isakov Isobek Janabay o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQRISHINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	865
Kulmatov Zafar Jumanazarovich	
HR TECH: O'ZBEKISTONNING KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARIDA SUN'YI INTELLEKT ASOSIDA KADRLAR TANLASH VA ULARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	869
Muhriddin Yunusov Abdusalom o'g'li	
O'ZBEKISTONDA YOSHLAR BANDLIGINING IQTISODIY OMILLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	872
Niyozova Ruxsora Nurali qizi	
ELEKTR ENERGETIKASI KORXONALARIDA XARAJATLAR TAHLILINI RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	875
Tursunboyev Javoxirbek Jamshid o'g'li	
BANK XIZMATLARIDA INNOVATSION BIZNES MODELARINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH	878
Yangiboyev Furqat Baxodirovich	
STRUCTURAL AND FUNCTIONAL DESIGN OF COMPETITIVENESS MANAGEMENT IN TEXTILE ENTERPRISES	882
Ravshanov Abror Tirkashovich	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	886
Ahmadjonov Bahodir Baxtiyor o'g'li	
AGRAR SEKTORNING MOLIYAVIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLARINI TAHLIL QILISH VA BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	890
Berdibekov Adxamjon Ilhomjon o'g'li	
KORXONALARDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	895
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
MAKROIQTISODIYOTDA SOLIQ TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH TAMOIYILLARI.....	899
Xakimov Ulug'bek Abdullayevich	
TIJORAT BANKLARIDA QIMMATLI QOG'OZLAR PORTFELI DAROMADLILIGINI SOF FOIZLI MARJA ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	902
Tillayev Xurshidjon Sulaymon o'g'li	
PROFESSOR-O'QITUVCHILAR MEHNATINI RAG'BATLANTIRISHDA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI (KPI) TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	906
Po'latxonova S.A.	
QAYTA SUG'URTANING SUG'URTA KOMPANIYALARI RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIRI: NAZARIY YONDASHUVLAR VA O'ZBEKISTON UCHUN XULOSALAR.....	909
Abirqulova Sohibjamol Normuxammad qizi	
ЦИФРОВЫЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ КРЕДИТОВАНИЯ В БАНКОВСКОМ СЕКТОРЕ	911
Калбаева Юлдуз Муратовна	
HUDUDLARNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA BUDJETLARARO TRANSFERTLAR TIZIMINING EVOLYUTSION BOSQICHLARI VA ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	915
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	

BARQAROR INSON KAPITALINI SHAKLLANTIRISH TAMOIYILLARI VA VAZIFALARI	918
Alimova Oydin Baxtiyarovna	
KORPORATIV TUZILMALARDA MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISHNING XALQARO MODELLARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	921
Jumatova Gulzar Maxmud qizi	
KORXONALAR INVESTITSION FAOLIYATINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH	924
Habibullayev Jasurbek Kurbanbay o'g'li	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA TIJORAT BANKLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH MEXANIZMLARI	927
Xidirov Boboyor Davronovich	
NODAVLAT TA'LIM MUASSASALARIDA PEDAGOG KADRLARNI USHLAB QOLISH STRATEGIYALARI.....	929
Turdimurodov Islomjon Ikromjon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AHOLINI IJTIMOY HIMOYA QILISH TIZIMIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNI QO'LLASHNING AMALIY HOLATI VA TAHLILI	931
Muxtorov Ulug'bek Xayotjonovich	
BIZNES RIVOJLANISHINING 2026–2030-YILLAR UCHUN SHARTLI PROGNOZI: HUDUDIIY PANEL VA KVADRATIK TREND YONDASHUVI	934
Saidova Marhabo Xabibullo qizi	

BIZNES RIVOJLANISHINING 2026–2030- YILLAR UCHUN SHARTLI PROGNOZI: HUDUDIIY PANEL VA KVADRATIK TREND YONDASHUVI

Saidova Marhabo Xabibullo qizi

Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti tadqiqotchisi

E-mail: saidovamarhabo1991@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisda O'zbekistonda biznes rivojlanishining 2026–2030-yillar uchun shartli prognozlarini shakllantirishda hududiy panel modeli va kvadratik trend yondashuvi qo'llanilgan. Investitsiya, qurilish, aholi daromadlari, bandlik va eksport omillariga asoslangan fiksirlangan effektlar (FE) modeli yordamida 14 ta hududning prognoz ko'rsatkichlari baholangan. Milliy darajada 2010–2024-yillar ma'lumotlari asosida kvadratik trend modeli ishlab chiqilib, 2030-yil uchun prognoz qiymati 1 510 021,2 mlrd so'mni tashkil etgan. Tadqiqotda prognozlarning shartli xususiyati, hududiy va milliy ko'rsatkichlar qamrovidagi farqlar hamda natijalarga ta'sir qiluvchi noaniqlik omillari tahlil qilingan. Prognozlarning ishonchligini oshirish uchun muqobil ssenariylar va sezgirlik tahlilidan foydalanish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: biznes rivojlanishi, ekonometrik prognozlash, panel modeli, fiksirlangan effektlar, kvadratik trend, hududiy rivojlanish, ssenariy tahlili.

Abstract. This thesis applies a regional panel model and a quadratic trend approach to develop conditional forecasts of business development in Uzbekistan for 2026–2030. A fixed-effects (FE) model incorporating investment, construction, household income, employment, and exports is used to estimate forecast indicators for 14 regions. At the national level, a quadratic trend model is developed using data from 2010–2024, yielding a forecast value of UZS 1,510,021.2 billion for 2030. The study examines the conditional nature of the forecasts, differences in the coverage of regional and national indicators, and sources of uncertainty affecting the results. Recommendations are provided for improving forecast reliability through alternative scenarios and sensitivity analysis.

Keywords: business development, econometric forecasting, panel data model, fixed effects, quadratic trend, regional development, scenario analysis.

Аннотация. В тезисе применяются региональная панельная модель и квадратичный тренд для формирования условных прогнозов развития бизнеса в Узбекистане на 2026–2030 годы. На основе модели с фиксированными эффектами (FE), учитывающей инвестиции, строительство, доходы населения, занятость и экспорт, оценены прогнозные показатели для 14 регионов. На национальном уровне на основе данных за 2010–2024 годы построена модель квадратичного тренда, согласно которой прогнозное значение на 2030 год составляет 1 510 021,2 млрд сумов. В исследовании рассмотрены условный характер прогнозов, различия в охвате региональных и национальных показателей, а также факторы неопределённости, влияющие на результаты. Предложены рекомендации по повышению надёжности прогнозов с использованием альтернативных сценариев и анализа чувствительности.

Ключевые слова: развитие бизнеса, эконометрическое прогнозирование, панельная модель, фиксированные эффекты, квадратичный тренд, региональное развитие, сценарный анализ.

KIRISH

Biznes rivojlanishini prognozlashda tarixiy trendni kelgusi davrlarga bevosita ekstrapolyatsiya qilish yoki yuqori R^2 qiymatining prognoz aniqligining kafolati sifatida qabul qilish metodologik noaniqliklarni yuzaga keltirishi mumkin. Hududlar o'rtasidagi geterogenlik, omillar trayektoriyasi, narxlar va model spetsifikatsiyasi prognoz natijasiga bevosita ta'sir qiladi. Tadqiqotning maqsadi 2026–2030-yillar uchun hududiy nuqtaviy prognozlarni panel modelidan, milliy agregat prognozini esa kvadratik trenddan olish va ularni qamrov hamda noaniqlik jihatidan to'g'ri talqin qilishdir [1].

Hududiy prognoz yondashuvi. Ishchi fiksirlangan effektlar (FE) modelida investitsiya, qurilish, aholi daromadlari, bandlik va eksport omillari saqlangan. Prognoz qiymatlari mazkur omillarning kelajak trayektoriyalari va hududiy individual effektlar bilan bog'liq. Prognoz jadvalida 2025-yil oraliq davr sifatida chiqarilib, yakuniy

jadval 2026, 2028 va 2030-yillarni qamrab oladi. Ushbu qiymatlar nuqtaviy prognoz bo'lib, kalibrangan 95 foizlik interval sifatida talqin qilinmaydi. Omillar prognozi, logarifmik shakldan dastlabki qiymatlarga qaytarish tuzatishi va narx bazasining to'liq hujjatlashtirilishi keyingi verifikatsiya uchun zarur [2].

1-jadval

O'zbekistonning ayrim hududlarida biznes rivojlanishining

2026–2030-yillarga mo'ljallangan shartli prognoz ko'rsatkichlari (mlrd so'm)

Hudud	2026, mlrd so'm	2028, mlrd so'm	2030, mlrd so'm
Toshkent shahri	61 078	101 073	167 256
Andijon	28 377	47 413	79 219
Toshkent viloyati	27 894	44 774	71 868
Buxoro	26 331	41 470	65 312
Xorazm	23 524	38 732	63 772
Navoiy	26 014	40 492	63 025
Sirdaryo	10 077	15 500	23 842

Manba: Muallif tomonidan hududiy panel ma'lumotlari va fiksirlangan effektlar (FE) modeli asosida hisoblangan.

Hududiy natijalarning talqini. Bazaviy trayektoriyada Toshkent shahri barcha yillarda eng katta prognoz qiymatiga ega. 2030-yilda keyingi yuqori qiymatlar Andijon — 79 219, Toshkent viloyati — 71 868, Buxoro — 65 312 va Xorazm — 63 772 mlrd so'mni tashkil etadi. Navoiy 63 025 mlrd so'm bilan ularga yaqin. Quyi qiymatlar qatorida Qoraqalpog'iston Respublikasi — 39 774, Jizzax — 36 235 va Sirdaryo — 23 842 mlrd so'm keltirilgan. Mazkur guruhlash hududlarning iqtisodiy muhiti bo'yicha umumiy reyting sifatida talqin qilinmaydi: mutlaq hajm hududning boshlang'ich miqyosi, individual effekti va qabul qilingan omillar bo'yicha farazlarni birgalikda aks ettiradi.

Toshkent shahri va Andijon o'rtasidagi nisbat 2026-yilda taxminan 2,15, 2030-yilda 2,11 bo'lsa-da, mutlaq farq 32 701 mlrd so'mdan 88 037 mlrd so'mga kengayadi. Bu nisbiy va mutlaq tafovutlar turlicha xulosa berishi mumkinligini ko'rsatadi. Shuning uchun hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni tahlil qilishda faqat mutlaq prognoz hajmlaridan emas, balki aholi soni, bandlik, unumdorlik va tarmoq tarkibiga nisbatan hisoblangan ko'rsatkichlardan ham foydalanish zarur.

Milliy agregat trendi. 2010–2024-yillardagi 15 ta kuzatuv uchun vaqt indeksi $t = \text{yil} - 2009$ tarzida belgilanib, ikkinchi darajali trend $\hat{Y}_t = 75075,85 - 16081,94 \cdot t + 4019,651 \cdot t^2$ ko'rinishida baholangan. Modelda $N = 15$, $F(2,12) = 738,49$, $R^2 = 0,9919$, tuzatilgan $R^2 = 0,9906$ va Root MSE = 22 049 keltirilgan. Ushbu yuqori R^2 tanlanma ichidagi moslikni ko'rsatadi, ammo tanlanmadan tashqari prognozning avtomatik aniqligini kafolatlamaydi. Kvadratik had ko'effitsiyentining musbatligi o'sish sur'atlarining uzoq muddatda ham uzluksiz tezlashishini anglatmaydi [2, 3].

Trend tenglamasi asosida milliy agregat 2026-yilda 963 362,0; 2027-yilda 1 087 967,9; 2028-yilda 1 220 613,0; 2029-yilda 1 361 297,4 va 2030-yilda 1 510 021,2 mlrd so'm qiymatlarga ega bo'ladi. Bu agregat kichik biznes tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar, bajarilgan ishlar va ko'rsatilgan xizmatlar hajmi sifatida berilgan bo'lib, hududiy paneldagi sanoat Y ko'rsatkichi bilan qamrov jihatidan aynan bir xil emas. Shu sababli hududiy panel prognozlarini oddiy yig'ish va milliy trend bilan to'g'ridan-to'g'ri tenglashtirish metodologik jihatdan asoslanmaydi.

Prognoz sifati va sezgirlik. Nuqtaviy prognozlar qabul qilingan omillar trayektoriyasi va model shakliga bog'liq. Prognoz sifatini tekshirish uchun oxirgi yillarni vaqt bo'yicha tekshiruv tanlanmasi (holdout) sifatida ajratish, chiziqli va kvadratik trendlarni sodda bazaviy model bilan bir xil shkala bo'yicha MAE va RMSE mezonlari orqali solishtirish, qoldiqlarda strukturaviy uzilishlarni tekshirish zarur. Panel modelida esa kesimlararo bog'liqlik, serial bog'liqlik, standart xatolar va logarifmik shakldan dastlabki qiymatlarga qaytarish tuzatishi prognoz intervalini shakllantirishdan oldin aniqlashtirilishi kerak. Shu sababli hisoblangan qiymatlar bazaviy ssenariy doirasidagi, noaniqlikni hisobga olishni talab etadigan nuqtaviy prognozlar sifatida talqin qilinadi [2].

Amaliy ahamiyati. Shartli prognoz hududiy rejalashtirishda "qaysi hudud albatta shunday natijaga erishadi?" savoliga emas, balki "qabul qilingan omillar bo'yicha farazlar saqlansa, model qanday trayektoriyani beradi?" savoliga javob beradi. Bu yondashuv boshqaruv qarorlarida prognozni qat'iy bashorat emas, ssenariylarni

qiyoslash vositasi sifatida ishlatishga imkon beradi. Sezgirlik tahlilida daromad, bandlik, investitsiya, qurilish va eksport bo'yicha farazlar alohida o'zgartirilib, prognozning qaysi omillarga ko'proq sezgirliги baholanishi mumkin.

Ssenariy tahlili. Nuqtaviy prognozlarning amaliy qiymatini oshirish uchun bazaviy trayektoriya bilan bir qatorda kamida ikkita muqobil ssenariyni shakllantirish maqsadga muvofiq. Birinchi ssenariyda investitsiya, qurilish, aholi daromadlari, bandlik va eksport bazaviy farazga nisbatan sekinroq o'sadi; ikkinchi ssenariyda esa ushbu omillarning tezroq o'sishi qabul qilinadi. Log-log modelda koeffitsiyentlar elastiklik bo'lgani sababli omillar trayektoriyasidagi foizli og'ishlar prognoz Y qiymatining shartli o'zgarishini izchil hisoblash imkonini beradi. Bunda har bir ssenariy alohida iqtisodiy bashorat emas, modelning omillar bo'yicha farazlarga sezgirliğini ko'rsatadigan hisoblash tajribasi sifatida talqin qilinadi. Ayniqsa, daromad va bandlik koeffitsiyentlari nisbatan yuqori bo'lgani uchun ushbu omillar bo'yicha farazlar prognoz natijasiga ko'proq ta'sir qilishi mumkin. Biroq qat'iy iqtisodiy xulosalar chiqarishdan oldin statistik ahamiyatlilikni standart xatolar, sababiy ta'sirni esa tegishli identifikatsiya usullari bilan tasdiqlash talab etiladi.

Prognozni tekshirish talablari. Prognoz tizimini amaliy boshqaruv vositasiga aylantirish uchun tanlanmadan tashqaridagi tekshiruv alohida bosqich bo'lishi kerak. Buning uchun 2010–2024-yillar qatorining so'nggi davrlari vaqt bo'yicha tekshiruv tanlanmasi (holdout) sifatida ajratilib, chiziqli trend, kvadratik trend va sodda bazaviy prognoz bir xil shkala bo'yicha MAE va RMSE mezonlarida taqqoslanadi. Panel modelida esa kesimlararo bog'liqlik, serial bog'liqlik, standart xatolar va logarifmik shakldan dastlabki qiymatlarga qaytarish tartibi qayta tekshiriladi. Shuningdek, prognoz intervalini shakllantirish uchun dastlabki qator, koeffitsiyentlar kovariatsiyasi va xato modeli zarur. Ushbu tekshiruvlar bajarilganda nuqtaviy prognozlarda rejallashtirish uchun ehtimollik noaniqligi bilan birga taqdim etilishi va qaror qabul qiluvchiga bazaviy hamda muqobil ssenariylar orasidagi farqni ko'rish imkonini berishi mumkin [2].

Hududiy prognozlarning to'liq manzarasi. 2026–2030-yillar uchun hisoblangan prognozlarda barcha 14 ta hudud bo'yicha o'suvchi nuqtaviy trayektoriyalarni ko'rsatadi. 2030-yilda Toshkent shahri 167 256 mlrd so'm bilan eng katta qiymatga ega; Andijon — 79 219, Toshkent viloyati — 71 868, Buxoro — 65 312, Xorazm — 63 772, Navoiy — 63 025 mlrd so'm darajasida baholangan. Qashqadaryo — 57 210, Samarqand — 53 249, Namangan — 52 609, Farg'ona — 52 545 va Surxondaryo — 52 088 mlrd so'mlik nuqtaviy qiymatlarga ega. Qoraqalpog'iston Respublikasi — 39 774, Jizzax — 36 235 va Sirdaryo — 23 842 mlrd so'm bilan pastroq guruhda joylashadi. Mazkur tartib hududlarning kelajakdagi sifat reytingi emas, balki modelga kiritilgan boshlang'ich hajm, individual effekt va omillar trayektoriyasining birgalikdagi natijasidir.

Milliy trendning qo'shimcha qatorlari. Kvadratik trend bilan bir qatorda tahlilda investitsiya va eksport uchun ham ikkinchi darajali tenglamalar keltirilgan. Investitsiya qatori $25\,259,89 - 13\,798,4 \cdot t + 1\,661,246 \cdot t^2$ ($R^2 = 0,9561$), eksport qatori esa $3\,127\,599 - 313\,048,7 \cdot t + 41\,011,2 \cdot t^2$ ($R^2 = 0,7505$) ko'rinishida berilgan. 2030-yil uchun eksport qiymati 14 639 515,5 ming AQSh dollariga teng bo'lib, bu 14 639,5 million yoki qariyb 14,640 milliard AQSh dollaridir. O'lchov birligi va dastlabki qator qamrovi tasdiqlanmaguncha ushbu natijani paneldagi eksport ko'rsatkichi bilan bevosita qiyoslamalik kerakligi qayd etiladi. Xuddi shuningdek, milliy Y agregati bilan hududiy paneldagi sanoat Y ko'rsatkichining qamrovi bir xil emasligi sababli ikkala prognoz qatori to'g'ridan-to'g'ri almashtirilmaydi.

Validatsiya va ssenariylar. Prognozning ilmiy ishonchliligini oshirish uchun tanlanmadan tashqaridagi tekshiruv zarur. Prognoz validatsiyasida so'nggi yillarni vaqt bo'yicha tekshiruv tanlanmasi (holdout) sifatida ajratib, chiziqli trend, kvadratik trend va sodda bazaviy prognozni bir xil shkala bo'yicha MAE va RMSE mezonlarida solishtirish taklif etiladi. Panel prognozida esa kesimlararo bog'liqlik, serial bog'liqlik, standart xatolar, logarifmik shakldan dastlabki qiymatlarga qaytarish va narx bazasi qayta tekshirilishi lozim. Bazaviy ssenariydan tashqari omillar sekinroq va tezroq o'sadigan variantlar tuzilsa, nuqtaviy sonlar bitta qat'iy kelajak emas, balki farazlarga bog'liq trayektoriyalar sifatida namoyon bo'ladi. Ayniqsa, daromad va bandlik elastikliklari yuqoriroq bo'lgani sababli ular bo'yicha farazlarni o'zgartirish prognozga sezilarli ta'sir qilishi mumkin. Bunday yondashuv 2026–2030-yillar natijalarini boshqaruv qarorlarida kafolatlangan bashorat emas, balki ssenariy tahlili vositasi sifatida ishlatishga imkon beradi.

Hududiy o'rtacha va milliy jami o'rtasidagi farq. 14 ta hudud bo'yicha shartli Y prognozlarning oddiy arifmetik o'rtachasi 2026-yilda 24 024,7 mlrd so'm, 2030-yilda 62 714,6 mlrd so'm ekani qayd etiladi. Bu ko'rsatkich respublika jami ishlab chiqarishi yoki aholi soni bilan vaznlangan o'rtacha emas. Hududlarning iqtisodiy miqyosi, aholi soni va tarmoq tarkibi bir-biridan sezilarli farq qilgani uchun oddiy o'rtacha faqat "tipik hudud"ning shartli trayektoriyasini tavsiflovchi yordamchi mezon sifatida ishlatilishi mumkin. Milliy agregat esa alohida qamrovga ega va 2010–2024-yillardagi 15 yillik qator asosida kvadratik trend bilan prognozlangan. Shu sababli hududiy o'rtachani milliy trend bilan tenglashtirish yoki 14 ta hudud prognozini to'g'ridan-to'g'ri milliy agregat deb qabul qilishdan oldin qamrov va o'lchov birliklari mosligini tekshirish zarur. Prognozlarda orasidagi farqning yana bir jihati mutlaq va nisbiy tafovutdir: Toshkent shahri bilan Andijon o'rtasidagi nisbat 2026-yildagi 2,15 dan 2030-yilda 2,11 ga biroz kamaygan bo'lsa-da, mutlaq farq 32 701 mlrd so'mdan 88 037 mlrd so'mga

kengayadi. Demak, "hududlar yaqinlashmoqda" yoki "tafovut kuchaymoqda" degan xulosa qaysi mezon tanlanganiga bog'liq. Amaliy prognoz monitoringida shu sababli mutlaq hajm bilan birga aholi jon boshiga, bandlikka yoki ishlab chiqarish unumdorligiga nisbiy ko'rsatkichlar ham kuzatilishi maqsadga muvofiq.

XULOSA VA TAKLIFLAR

2026–2030-yillar uchun prognozlashda hududiy panel va milliy kvadratik trend bir-birini to'ldiruvchi, ammo qamrovi turlicha bo'lgan vositalardir. Hududiy model individual effektlar va omillar trayektoriyasini hisobga oladi, milliy trend esa agregat dinamikani ixcham ifodalaydi. 2030-yil uchun Toshkent shahri 167 256 mlrd so'm, milliy agregat esa taxminan 1 510 021 mlrd so'm darajasida baholangan. Ushbu sonlar model farazlariga bog'liq bo'lib, prognoz validatsiyasi va noaniqlik intervallari bilan to'ldirilgandagina strategik rejalashtirishda kuchliroq dalilga aylanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Saidova M.X. Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi asosida biznes rivojlanish jarayonlarini statistik va ekonometrik tahlil qilish // Mehnat iqtisodiyoti va inson kapitali. – 2025. – 4-jild, 1-son. – B. 187–193. – DOI: 10.67668/LEHC/vol4iss1/63.
2. Saidova M.X., Nurmamatov X.B. Yangi O'zbekiston iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida biznes jarayonlarini modellashtirish va prognozlash // Global dunyoda ilm-fan va ta'limdagi innovatsion rivojlanishning zamonaviy trendlari: xalqaro konferensiya materiallari. – 2022. – 1-jild, 1-son. – B. 217–222. – DOI: 10.47689/STARS.university-pp217-222.
3. Дуброва Т.А., Архипова М.Ю. Статистические методы прогнозирования в экономике: учебное пособие. – М.: МЭСИ, 2007. – 248 с.
4. Rixsimboyev O.Q. O'zbekiston Respublikasida kichik va o'rta biznesning ustuvor yo'nalishlarini ekonometrik bashoratlash: iqtisodiyot fanlari nomzodi dissertatsiyasi avtoreferati. – Toshkent, 2002. – 22 b.
5. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy holati (2025-yil yanvar–dekabr). – Toshkent, 2026. – URL: <https://stat.uz/uz/default/press-relizlar/59341-2025-yil>.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Bosh muharriri: Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari: Nasimov Rashid

Muharrir: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner: Egamberdiev Elyor

“Raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt” jurnali 23.10.2020-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№1124 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

